

Тренінгове заняття на тему:

МОТИВАЦІЯ НАВЧАННЯ

*Епіграф: Учень – не судина, яку треба наповнити,
а факел, який треба запалити, та запалити факел
може лише той, хто сам горить.*

Плутарх

Мета тренінгу:

Узагальнити та систематизувати знання про способи мотиваційного впливу на тих, хто навчається, навчитися здійснювати мотиваційний вплив на учнів, обираючи ефективні методи та прийоми мотивації.

План тренінгу

Основні етапи тренінгу	Таймінг, хв.
1. Організаційно-мотиваційний	5 хв.
2. Актуалізація опорних знань	15 хв.
3. Здобуття практичного досвіду	50 хв.
4. Підсумковий	10 хв.
Разом:	80 хв.

Обладнання, наочність, дидактичні матеріали

Мульті-медійний проектор, комп'ютер, презентація «Мотивація навчання», роздаткові матеріали.

Робочий зошит тренера:

При проведенні цього тренінгу рекомендується врахувати такі організаційні особливості:

Крок 1-й. Формування мінігруп.

Для роботи на цьому тренінгу команди формуються ще на попередніх заняттях. Якщо постійні команди ще не сформовано, можна на попередньому занятті створити їх таким чином. Кожний студент отримує частину малюнка і має якнайшвидше знайти у групі людей з іншими частинами малюнка. Так утворюються команди для подальшої роботи. Команда, яка зібралася першою, оголошується найорганізованішою. За будь-якого способу організації команд важливо обговорити зі студентами, що розподіл на групи може бути елементом зацікавлення у загальному процесі мотивування тих, хто навчається.

Крок 2-й. Пояснення актуальності теми, повідомлення про етапи тренінгу.

Викладач має акцентувати увагу студентів на особистісно-зорієнтованому підході до навчання, за яким враховуються індивідуальні потреби та психологічні особливості тих, хто навчається. За таким підходом мотивація учнів набуває провідного значення.

Крок 3-й. Активізація творчої уяви студентів.

Мотивація є не тільки функцією управління навчанням, але й творчою діяльністю, проявом педагогічного мистецтва, що потребує певного поштовху. Тому важливим є застосування відповідних завдань, які активізують образне, метафоричне мислення та уяву, наприклад „асоціації до поняття”, „асоціативний малюнок”, „пояснення відомого афоризму” тощо.

Крок 4-й. Бесіда за теоретичним матеріалом. Презентація.

Бесіда ґрунтується на асоціаціях студентів до поняття „мотивація”, інтерпретації студентами цитат щодо мотивації, на малюнках мотивації та стимулювання. Обговорюються проблемні питання: „Чому у навчанні неможливо повністю відмовитися від стимулювання?”, „Як мають співвідноситися мотиви і стимули у навчанні?”. У презентації з метою актуалізації опорних знань та їх узагальнення представляється основний

теоретичний матеріал. Акцент робиться на створенні мотиваційного циклу, відповідних методах та прийомах мотивації.

Крок 5-й. Аналіз методів діагностики мотивації.

При обговоренні методів мотиваційного моніторингу після виконання студентами відповідних завдань важливо підкреслити значення аналізу поведінки та емоцій учнів для визначення їх вмотивованості. Також аналізуються авторитарна та гуманістична парадигми навчання у взаємозв'язку з мотивацією досягнення успіху та мотивацією запобігання невдач. Кожна команда має представити власні висновки щодо ефективних методів мотиваційного моніторингу, а викладач здійснює узагальнення.

Крок 6-й. Організація розробки студентами правил мотивації.

Викладач організовує пошукову діяльність студентів у командах таким чином, щоб визначенню кожного правила передувало виконання вправи, яка допомагає у визначенні. Сформульовані командами правила аналізуються, порівнюються з переліком правил, які надає викладач. Зокрема, це такі правила:

- для переконливого впливу на учнів застосовуйте слова, які викликають позитивні асоціації;
- впливаючи на сферу несвідомого тих, хто навчається, використовуйте яскраві образи, метафори;
- підкреслюйте корисність того, що вивчається;
- залучуйте тих, хто навчається, до співробітництва, підключайте їх власний досвід;
- займайте позицію консультанта, помічника.

Крок 7-й. Проведення навчальної гри.

Гра складається з таких етапів.

1. На основі домашнього завдання кожна команда наводить приклади різних методів та прийомів мотивації. Інші команди мають їх визначити.

2. Методом жеребкування кожна команда отримує конкретний прийом мотивації та має продемонструвати його реалізацію відповідно до спільно визначеної теми. Інші команди мають визначити цей прийом. Викладач встановлює послідовність виступів команд (бажано, щоб послідовність відповідала логіці етапів мотиваційного циклу), організовує аналіз якості виступів.

3. Викладач організовує виступи команд з презентаціями мотиваційних циклів до теми „Мотивація навчання”. Кожна команда оцінює презентації інших команд, обираючи ту, до якої усі члени команди пішли б на заняття з даної теми.

Крок 8-й. Підсумки та висновки до заняття. Домашнє завдання.

Кожна команда представляє свій головний висновок, відповідаючи на запитання: „Яким чином можна підвищити мотивацію тих, хто навчається, до навчання на основі особистісно-зорієнтованого підходу?”, а викладач здійснює узагальнення.

Завдання для студентів із підготовки тренінгового заняття

Завдання 1. Виконати тест самоконтролю.

Мета: самостійно перевірити свою теоретичну готовність до теми.

Інструкція із виконання:

Вивчіть рекомендовані теоретичні джерела до теми та виконайте тест самоконтролю. Потім самостійно перевірте правильність відповідей, які наведені в кінці теми. Якщо Ви помилилися, то свої знання Ви можете скорегувати, звернувшись до літератури для підготовки до теми.

Зміст тесту

Оберіть одну правильну відповідь

- 1) Зовнішнє спонукання учнів до навчання
 - 1.стимули
 - 2.мотиви
 - 3.мотивація

- 4.стимулювання
- 5.активізація

2) Забезпечення педагогами пізнавальної активності учнів

- 1.стимули
- 2.мотиви
- 3.мотивація
- 4.стимулювання
- 5.активізація

3) До методів прямої мотивації належить

- 1.комунікативна атака
- 2.сугестія
- 3.доказ та переконування
- 4.закріплення позитивного враження
- 5.долання перешкод

4) Прийомом комунікативної атаки є

1. експрес-контроль
2. оголошення теми заняття
3. перекличка
4. перевірка домашнього завдання
- 5.театралізація

5) Ступінь готовності суб'єкта наполегливо прагнути досягнення навчальних цілей, що сприймаються як обов'язкові

- 1.мотивація
- 2.стимулювання
- 3.мотив
- 4.мотиваційний цикл
- 5.стимул

6) Посилання на авторитети та авторитетні джерела в даній галузі є реалізацією такого методу мотивації та стимулювання, як

1. доказ та переконування
- 2.сугестія
- 3.долання перешкод
- 4.делегування
- 5.закріплення позитивного враження

7) Періодичне повторення однієї і тієї ж думки є реалізацією такого методу мотивації та стимулювання навчання, як

1. доказ та переконування
- 2.сугестія
- 3.долання перешкод
- 4.делегування
- 5.закріплення позитивного враження

8) Надання завдань, виконання яких неможливе без вивчення матеріалів теми, є реалізацією такого методу мотивації та стимулювання навчання, як

1. доказ та переконування
- 2.сугестія
- 3.долання перешкод

4. делегування
5. закріплення позитивного враження

9) Мікровикладання та участь тих, хто навчається, у створенні навчально-методичної літератури, підручників, наочних посібників є реалізацією такого методу мотивації та стимулювання навчання, як

1. доказ та переконування
2. сугестія
3. додання перешкод
4. делегування
5. закріплення позитивного враження

10) Комплімент учням, подяка є реалізацією такого методу мотивації та стимулювання навчання, як

1. доказ та переконування
2. сугестія
3. додання перешкод
4. делегування
5. закріплення позитивного враження

Завдання 2. Проаналізувати ситуацію.

Мета: визначити вплив аудиторії на створення ситуації успіху чи невдачі.

Інструкція із виконання: Проаналізуйте зовнішні умови створення ситуації успіху та ситуації неуспіху. Як залежить вербальна та невербальна поведінка людини від ставлення аудиторії? Які техніки стимулювання сприяли самовираженню учасників? Яким можна вважати вплив аудиторії: мотивуючим чи маніпулятивним? У яких випадках такий вплив може бути виправданим? Спробуйте перенести цю ситуацію на навчання: як підтримка чи негативне ставлення групи можуть вплинути на навчальну мотивацію студентів?

Ситуація для аналізу:

Ще на початку 80-х років минулого століття угорські вчені проводили експеримент: тренер за дверима надає двом учасникам завдання вести діалог на тему, чи потрібно святкувати дні народження на роботі. Одному пропонується відстоювати переваги таких вечірок (згуртованість колективу тощо), іншому – говорити про їх негативні наслідки, про погіршенні дисципліни праці та ін. Завдання кожного з них прихилити на свій

бік якомога більше учасників гри. У той же час асистент тренера інструктує інших у кімнаті. Перші 10 хвилин вони мають всіляко підтримувати учасника „А”, говорити йому, наскільки правильна його точка зору, які слушні й оригінальні думки він висловлює тощо. З учасником „Б” треба сперечатись, грубо його переривати, демонструвати йому, що він зовсім не розуміє сутності проблеми. Через 10 хвилин за непомітним знаком асистента „глядачі” мають повністю змінити свою лінію поведінки – ігнорувати доводи та грубо перебивати учасника „А”, підтримуючи у всьому учасника „Б”. І ось розпочинається трохи жорстока, але повчальна гра. Всі бачать, який вплив здійснює на учасників реакція оточуючих. Учасник „А” сидить, гордо розпроставившись у кріслі, закинувши ногу за ногу, і говорить повільно, неквапливо. Через декілька хвилин він вже починає повчати аудиторію, дещо зверхньо дивлячись на другого учасника. Вид у нього впевнений та спокійний.

Учасник „Б” почуває себе зовсім інакше. Він говорить невпевнено, плутано, часто розгублюється, отже, виступає нижче своїх можливостей. Але через 10 хвилин все змінюється. Дуже швидко від попередньої самовпевненості „А” не залишається нічого. Спочатку він бентежить, потім починає вагаться, зникає його трохи менторський тон, і говорить він непереконливо, уторованими фразами. Ще через декілька хвилин на нього вже важко дивитись, так відображаються на його обличчі усі переживання. Навпаки, „Б” тримається все переконливіше. Він починає шуткувати, мова його стає вільною та легкою. Він висловлює дійсно цікаві думки.

Завдання 3. Навести письмові приклади реалізації методів мотивації.

Мета: навчитися розпізнавати та визначати методи та відповідні прийоми мотивації навчання.

Інструкція із виконання:

Вивчіть рекомендовані теоретичні джерела до теми та відповідно до кожного етапу мотиваційного циклу (початкового, підтримувального, завершального) наведіть по 3 приклади реалізації методів та відповідних прийомів мотивації навчання, вказуючи, який метод та прийом представлено.

Завдання 4. В командах підготувати презентацію мотиваційного циклу до теми „Мотивація навчання”.

Мета: навчитися розробляти мотиваційний цикл до навчальної теми.

Інструкція із виконання:

Розробіть в командах мотиваційний цикл до теми „Мотивація навчання” і представте його у вигляді мультимедійної презентації.

Література для підготовки до тренінгового заняття:

1. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: Навч.- метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / В.А. Козаков, М. В. Артюшина, О. М. Котикова та ін.; За заг ред. В. А. Козакова. – К. : КНЕУ, 2003. – С. 599-639.

2. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: Навч.посіб./ М.В.Артюшина, Л.М. Журавська, Л.А.Колесніченко, та ін.; За заг. ред. М.В.Артюшиної. – К.: КНЕУ, 2008. – С. 97-142.

3 Психологія діяльності та навчальний менеджмент: Збірник міні-кейсів (задачі та практичні ситуації) /Радченко М.І., Колесніченко Л.А. та ін. - К.: КНЕУ, 2011- С. 35-71.

4. Гін А.О. Прийоми педагогічної техніки: Вільний вибір. Відкритість. Діяльність. Зворотний зв'язок. Ідеальність: посібник для вчителів. – 2-ге вид. – доп. – Луганськ, СПД Рєзников В.С., 2007. -

5. Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі: Навч. посіб. / За ред. М.В.Артюшиної, О.М. Котикової, Г.М.Романової. – К.: КНЕУ, 2007. – С. 134-153.

6. Формування психолого-педагогічної компетентності викладачів : тренінг курс для викл. ун-ту / [Л.О. Савенкова, Г.М. Романова, М.В. Артюшина та ін.] ; за заг. ред. Л.О. Савенкової, Г.М. Романової. – К. : 2011. –

Зміст та методи роботи на кожному етапі тренінгу:

Етап 1. Організаційно-мотиваційний

На цьому етапі тренер має повідомити мету тренінгу, встановити регламент та ознайомити учасників з послідовністю майбутньої роботи, актуалізувати мотиви вивчення теми.

Можливі методи і прийоми: пояснення і доведення, комунікативна атака, сугестія, метод делегування

1. Пояснення і доведення.

- Викладач пояснює, що дана тема необхідна для того, щоб навчитися мотивувати учнів до навчання, але у широкому розумінні вона важлива для здійснення мотивації у будь-якій сфері життєдіяльності.

2. Комунікативна атака.

- Ефектна цитата. Після наведення епіграфу до тренінгу викладач запитує студентів, як вони розуміють цей вислів.

- Неочікуване запитання. Викладач запитує: „Коли Ви отримujete від навчальних занять справжнє задоволення? Від чого це залежить?”.

3. Сугестія.

- Опосередковано думка про важливість мотивації як функції управління навчанням може формуватися завдяки її періодичному повторенню, автоматичному включенню до певної роботи (наприклад, вправа „асоціативний малюнок до понять „мотивація” та „стимулювання”).

4. Метод делегування.

- Прийомами реалізації цього методу на даному етапі є особистісно-довірливе звернення до аудиторії, формування почуття „ми”.

Етап 2. Актуалізація опорних знань

На цьому етапі слід узагальнити та систематизувати знання щодо здійснення мотивації тих, хто навчається.

Можливі методи і прийоми: вправи, презентація

1. Вправи.

- Доцільно застосувати вправи, які забезпечують пошуковий характер роботи з теоретичним матеріалом (наприклад, вправи „асоціації до поняття”, „аналіз афоризмів”).

Завдання 1. Виконати вправи на усвідомлення основних понять до теми та активізацію творчої уяви.

Мета: усвідомити поняття „мотивація”, „стимулювання”, активізувати творчу уяву.

Інструкція із виконання:

Виконайте такі вправи:

- Індивідуально підберіть декілька асоціацій до поняття „мотивація”. В команді визначте ключову асоціацію – ту, яка зустрічається у більшості учасників. Представте її перед усією групою. Проаналізуйте на рівні усієї групи, які асоціації виявилися ключовими, з якими аспектами мотивації вони пов’язані.
- Проаналізуйте в командах одну з цитат відомих людей. Чи погоджуєтеся ви з цією думкою? Які аргументи свідчать на її користь чи навпаки?

Для навчання потрібне звільнення енергії і мотивація (Х. Еблі).

Одна з умов розвитку таланту - це свобода неслухняності (П. Л. Капіца).

Хто щадить дитину, той губить людину (М. Твен).

Людина є міра всіх речей (Анаксагор).

Найблагородніша мета в житті - збільшити добро в світі (Д. Лихачов).

Трагедія нашого виховання полягає в тому, що воно тільки виправляє помилки, треба заохочувати гідності і тоді бурхлива поросль їх заглушить бур'яни недоліків (В. О. Сухомлинський).

Діти повинні робити, що хочуть, а хотіти вони повинні те, що хоче педагог (Ж. Ж, Руссо).

Вся історія педагогічної думки відзначена боротьбою двох ідей - ідеї про те, що навчання - це розвиток, що йде з середини, що воно ґрунтується на природних здібностях, і ідеї про те, що навчання - це формування, що йде ззовні і представляє собою процес подолання природних нахилів і заміщення їх надбаними під зовнішнім тиском навичками (Д. Дьюї).

- Намалюйте в командах символи мотивації та стимулювання, презентуйте малюнки перед групою.

2. Презентація.

- Оскільки студенти мають теоретично підготуватися до заняття при підготовці до нього, метою презентації є не стільки пояснення матеріалу, скільки його узагальнення. Презентація також виконує організаційну функцію протягом усіх етапів: на слайдах представлено тему, мету, основні етапи тренінгу, хід виконання завдань.

Етап 3. Здобуття практичного досвіду

Цей етап спрямований на формування умінь щодо мотиваційного моніторингу та застосування методів та прийомів мотивації тих, хто навчається. Важливим є усвідомлення студентами цілісності процесу мотивації як створення мотиваційного циклу до навчального заняття, теми, блоку тем, дисципліни.

Можливі методи і прийоми: аналіз ситуацій та розв'язання задач проблемного характеру, психодіагностика, вправи, навчальна гра, обговорення проблемних запитань.

1. Аналіз ситуацій та розв'язання задач проблемного характеру.

Завдання 2. Проаналізувати чинники та зовнішні ознаки вмотивованості тих, хто навчається, на основі вирішеної ситуації (домашнє завдання) та розв'язати проблемну задачу.

Мета: визначити вплив аудиторії на створення ситуації успіху чи невдачі та охарактеризувати зовнішні ознаки незацікавленої та зацікавленої поведінки учнів.

Інструкція із виконання:

- Проаналізуйте в командах індивідуальні розв'язки завдання 2 та представте спільний висновок щодо зовнішніх умов створення ситуації успіху та ситуації неуспіху, зокрема щодо впливу ставлення групи на мотивацію тих, хто виступає перед аудиторією.
- Вирішіть в командах проблемну задачу. Поясніть, чому спостереження є ефективним методом мотиваційної діагностики. Проведіть самоспостереження: прийміть спочатку позу, яка свідчить про незацікавленість до навчання, а потім змініть її на протилежну. Проаналізуйте, як змінювалися ваші відчуття. Чи можна за допомогою пози активізувати навчальну діяльність учнів?

Проблемна задача

Навіть недосвідчений педагог помічає зміни зацікавленості тих, хто навчається. Професор А.К.Дусавицький порівняв типові „портрети” зацікавленого та незацікавленого учнів. „... Подивіться, як працює дитина, коли їй цікаво. Задоволення буквально написано на її обличчі. Виблискують очі, рухи легкі, вільні швидкі. Та і як може бути інакше – адже вона зараз розкута, розкрячана у своїх бажаннях. Вона робить свою справу, цікаву і важливу їй самій. Робить успішно! Позитивна емоція як тінь супроводжує інтерес, вона точний сигнал про те, що діяльність є нам приємною, надає задоволення.

... Думка працює ясно, чітко, звідкілясь приходять рішення, які інакше як красивими не назвеш, настільки точно вони відповідають характеру завдання. Воно захоплює її цілком, усю її особистість, відключає від решти світу: до всього іншого вона у цей момент глуха і сліпа. І тому так важко буває відволікти дитину для виконання інших, можливо, цікавіших та важливіших справ.

... А ось дитина, якій нецікаво. Як вона нудиться над книгою, яку треба прочитати, чи завданням, яке потрібно обов'язково виконати. Її тіло напружене, вона то крутиться, то тривожно озирється у різні боки, якби шукає звідкілясь порятунку від немилої духовної чи іншої поживи. Чи застигає, занурена у себе, як у сон, з якого її може вивести тільки різкий окрик чи зауваження”.

- Обґрунтуйте від команд висновки про значення спостереження для визначення чинників мотивації та її прояву.

2. Психодіагностика.

Завдання 3. Визначення своєї мотивації за формулою Б. Додонова.

Мета: визначити групи індивідуальних мотивів навчання як майбутніх економістів та як майбутніх викладачів економіки.

Інструкція із виконання:

- Визначте мотивацію за формулою Б. Додонова:
 - а) до навчання як майбутнього економіста (П Р В Д);
 - б) до навчання як майбутнього викладача економіки (П Р В Д).

Для виявлення співвідношення різних мотивів у збудженні складних видів діяльності може бути корисною схема, запропонована **Б.Додоновим**. Він виділив такі групи мотивів:

- 1) задоволення від самого процесу діяльності – П;
- 2) прагнення до отримання результату діяльності (продукту, знань і т.п. – Р;
- 3) прагнення до винагороди діяльності (оцінки, плати, підвищення у посаді, отримання диплому) – В;
- 4) запобігання санкцій (покарання), які б погрожували у випадку ухилення від діяльності або її неякісного виконання (Д).

Кожен із цих мотивів вносить різний внесок у загальну мотивацію діяльності, як позитивний, так і негативний. Позначивши кількісну міру такого внеску за допомогою умовних індексів, можна отримати формулу мотивації конкретної діяльності, де вплив кожного фактору може варіюватись від -3 до $+3$ (-3 – фактор, що не тільки не мотивує, але й викликає помітне незадоволення; 0 – фактор, до якого людина байдужа; $+3$ – фактор, що значно мотивує)..

Наприклад, формула $\Pi_2 P_0 V_3 D_1$, означає, що процес праці надає людині помітне незадоволення (Π_2), до результатів праці людина байдужа (P_0), але її мотивує винагорода за працю (V_3) і дещо менше – неприємні наслідки її невиконання (D_1).

- Порівняйте результати. Визначте та проаналізуйте групові формули мотивації.

3. Вправи.

Завдання 4. Проаналізувати значення емоцій як індикаторів мотивації.

Мета: усвідомити взаємозв'язок емоцій учнів та педагогів, значення емоційних проявів для мотиваційного моніторингу.

Інструкція із виконання:

- Складіть таблицю „Вплив поведінки викладачів на позитивні емоції студентів”

Поведінка викладача (що робить...)	Позитивні емоції студентів
	Зацікавленість
	Радість
	Натхнення
	Переживання успіху

- Наведіть приклади відповідностей між вашими емоціями і поведінкою викладача та, навпаки, емоціями викладача та вашою поведінкою. Поясніть, як педагог може створити позитивну емоційну атмосферу на занятті.

Завдання 5. Дослідити ознаки прояву авторитарної та демократичної парадигм освіти на формування мотивації запобігання невдач чи мотивації досягнення успіху.

Мета: усвідомити вплив авторитарної та демократичної парадигм на мотивацію власної діяльності..

Інструкція із виконання:

- Заповніть таблицю.

Я повинен це зробити, тому що...	Якщо я не зроблю це, то...	Краще я це зроблю, ніж...	Я хочу це зробити, щоб...

- Проаналізуйте, які формулювання сприяють формуванню мотивації запобігання невдачі, а які – мотивації досягнення успіху. Поясніть, який варіант мотивування ви найчастіше використовуєте і який ви вважаєте найбільш оптимальним, які парадигми реалізують ці варіанти.
- Зіставте висловлювання: „Покарання виховує раба” (К. Маркс), „Відсутність покарання виховує хулігана” (А. Макаренко) та проаналізуйте, як вони співвідносяться з авторитарною та демократичною парадигмами освіти.

Завдання 6. . Визначити правила мотивації

Мета: виявити закономірності мотиваційного впливу та сформулювати правила мотивації.

Інструкція із виконання: Виконайте наведені нижче вправи. Після виконання кожної вправи у командах визначте закономірність мотиваційного впливу та сформулюйте відповідне правило мотивації.

- Вправа 1. „Словник переконливих і заборонених слів в навчанні”. Складіть перелік переконливих слів і перелік заборонених слів у навчанні. Порівняйте перелік переконливих слів в навчанні з аналогічним переліком для бізнесу, складеним Р. Морган.

Список переконливих слів Ребекки Морган

Активність. Аромат. Бадьорість. Величчя часу. Смак. Захват (восторг). Чудовий. Виразний. Гармонійний. Глибокий. Геніальний. Дім. Духовний. Єдиний у своєму роді. Чудовий. Здоров'я. Якість. Краса. «Крутий». Ласий. Особистість. Любов. Модний. Молодість. Надійний. Справжній. Натуральний. Незамінний. Недорогий. Науковий. Ввічливий. Величезний. Оригінальний. Комунікбельний. Прогрес. Першокласний. Популярний. Предмет гордості. Престиж. Привабливий. Розумний. Рекомендую. Радість. Розвага. Розкішний. Сяючий. Сміливий. Сучасний. Стиль. Спортивний. Самостійність. Впевненість. Захоплення. Успішний. Чистий. Цінність. Шикарний. Ексклюзивний. Економія часу. Економічний. Ефектний. Елегантний.

- Вправа 2. „Метафора”. Придумайте яскравий образ до теми нашого тренінгу.
- Вправа 3. „Картина майбутнього”. Придумайте картину майбутнього до нашого тренінгу - модель використання придбаних знань, умінь, навичок.
- Вправа 4. „Включення в дію”. Визначте, чому продавці пропонують поміряти одяг, підкреслюючи, що це нічого не коштує.
- Вправа 5. „Ситуація успіху”. Пригадайте ситуацію із життя, коли Ви відчували абсолютний успіх. Заплющіть очі та уявіть цю ситуацію якомога точніше, в усіх деталях та відчуттях. Уявіть себе викладачем на першому своєму занятті. Помістіть цю ситуацію з майбутнього в переживання абсолютного успіху з минулого. Які виникли відчуття при виконанні даної вправи? Якими Ви побачили своїх учнів? Як вони реагували на Ваш стан? Визначте зв'язок між мотивацією викладача і тими, хто навчається.

5. Навчальна гра.

Завдання 7. Застосувати методи та прийоми мотивації у навчальній грі.

Мета: навчитися визначати та застосовувати методи та прийоми мотивації навчання.

Інструкція із виконання: Виконайте у командах такі ігрові завдання.

- Кожна команда має по черзі навести для решти команд (для кожної – окремо) приклади реалізації різних методів та прийомів мотивації. Приклади обираються з домашнього завдання (завдання 3). Таким чином, кожна команда виступає як експерти, і як учасники. В ролі експертів команда визначає переможців серед інших команд (максимальна кількість балів).
- Методом жеребкування кожна команда отримує конкретний прийом мотивації та має продемонструвати його реалізацію відповідно до спільно визначеної теми. Інші команди мають проаналізувати та оцінити виступ команди.
- Команди представляють розроблені мотиваційні цикли до теми „Мотивація навчання”. Кожна команда оцінює презентації інших команд, обираючи ту, до якої усі члени команди пішли б на заняття з даної теми (максимальна кількість балів).

Оцінювання виконання ігрових завдань здійснюється викладачем та командами:

Розподіл балів

Критерії	Бали
наведення прикладів реалізації методів та прийомів мотивації навчання	від 0 до 3
визначення методів та прийомів мотивації навчання	від 0 до 3
демонстрація реалізації прийому мотивації навчання	від 0 до 3
презентація мотиваційного циклу	від 0 до 3
участь в аналізі виступів інших команд	від 0 до 3

Середній бал студентів і середній бал викладача буде загальною оцінкою.

6. Обговорення проблемних запитань. Серед запитань можуть бути такі:

- Чому мотиваційний моніторинг не є поширеним явищем серед педагогів? Як можна змінити це становище?
- Які методи мотиваційного моніторингу найбільше Вас приваблюють?
- Чому при здійсненні мотиваційного впливу поширеним є застосування метафор, притч, невербальних засобів?
- Чи є вмотивованість педагога обов'язковою умовою ефективної мотивації учнів?
- Чи існує чітка відповідність між етапами мотиваційного циклу та певними методами мотивації?

Етап 4. Підсумковий.

На цьому етапі слід підвести підсумки тренінгу, здійснити заключну навчальну мотивацію.

Можливі методи і прийоми:

1. Встановлення зв'язку нового досвіду з цілями, які висувалися на початку роботи (наприклад, узагальнення основних результатів, підбиття підсумків).

2. Пояснення значення вивченого матеріалу („Цей досвід вам стане у нагоді при написанні курсової роботи, проходженні педагогічної практики, а також при реалізації власної викладацької діяльності”).

3. Заклик до дії („запрошення” до подальшого вивчення теми, застосування отриманих знань та вмінь на практиці).

4. Комплімент студентам, подяка.

5. Домашнє завдання. Тренер подає студентам завдання із підготовки до наступного тренінгового заняття, пояснює цілі та умови їх виконання.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів

На занятті студент може отримати 5 балів. Критеріями оцінювання на занятті є повнота відтворення теоретичного матеріалу, активність учасників, аргументованість суджень тощо. Бали розподіляються таким чином.

Розподіл балів

Критерії	Значення критеріїв, бали
Якість виконання домашнього завдання	достатня – 1 бал
Активність у відповідях на запитання викладача	достатня – 1 бал
Активність участі у груповій роботі, вагомість аргументів, суджень	висока – 3 бали достатня – 2 бали посередня – 1 бал

Правильні відповіді на „тест самоконтролю”

1) – 4; 2) – 5; 3) – 3; 4) – 5; 5) – 1; 6) – 1; 7) – 2; 8) – 3; 9) – 4; 10) – 5.